

1.2 Veri Okuryazarlığı Araştırması

Bu anket “PT-PRJ-2020-009 Tıbbi laboratuvarlardan elde edilen bilgilerin ulusal sağlık stratejilerinde yararlanılması durumunun değerlendirilmesi ve e-sağlık sisteminde kapasite artırılması için katkı ve önerilerin belirlenmesi (2020-2024)” projesi kapsamında hazırlanmış, etik kurul rapor alınmış, tüm sağlıkla ilgili üniversitelerin rektörlüklerine ve tıp bilişimi ile ilgili özel kuruluş ve derneklere gönderilmiştir. Anket yanıtlarının değerlendirilmesi raporu sunulmaktadır.

Veri Okuryazarlığının Değerlendirmesi

Yanıtların Bütüncül Analizi

11 Katılımcı	3.75/5 Bireysel yetkinlik ortalaması	7/11 Kurumunda eğitim olmadığını söyleyen
ANA MESAJ: Katılımcılar bireysel veri okuryazarlığı becerilerini görece yüksek değerlendirirken, kurumların veri odaklı yapı ve eğitim kapasitesi belirgin biçimde daha düşük görünmektedir. Bireysel beceri ile kurumsal sistem arasında dikkat çekici bir uygulama açığı vardır.		

Değerlendirmenin Kapsamı ve Okuma Notu

Rapor, veri dosyasındaki 11 geçerli yanıtın tamamı dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bireysel veri okuryazarlığı 10 maddede 1-5 ölçeğiyle; veri odaklı hastane yapısı ve kurumsal yetkinlikler ise 0-5 ölçeğiyle değerlendirilmiştir. 0 puan “Bilgim yok” anlamına geldiğinden, kurumsal ortalamalar hem mevcut kapasiteyi hem de çalışanların süreçler hakkındaki **sınırlı görünürlüğünü** yansıtmaktadır.

Önemli sınırlılık: Örneklem küçüktür ve katılımcıların çoğu 55 yaş üzeri, uzun çalışma deneyimine sahip profesyonellerdir. Bu nedenle sonuçlar genellenebilir bir ulusal ölçümden çok, **güçlü bir ön değerlendirme ve ihtiyaç analizi olarak okunmalıdır.**

Katılımcı Profili

Özellik	n	%
55 yaş ve üzeri	9	81.8

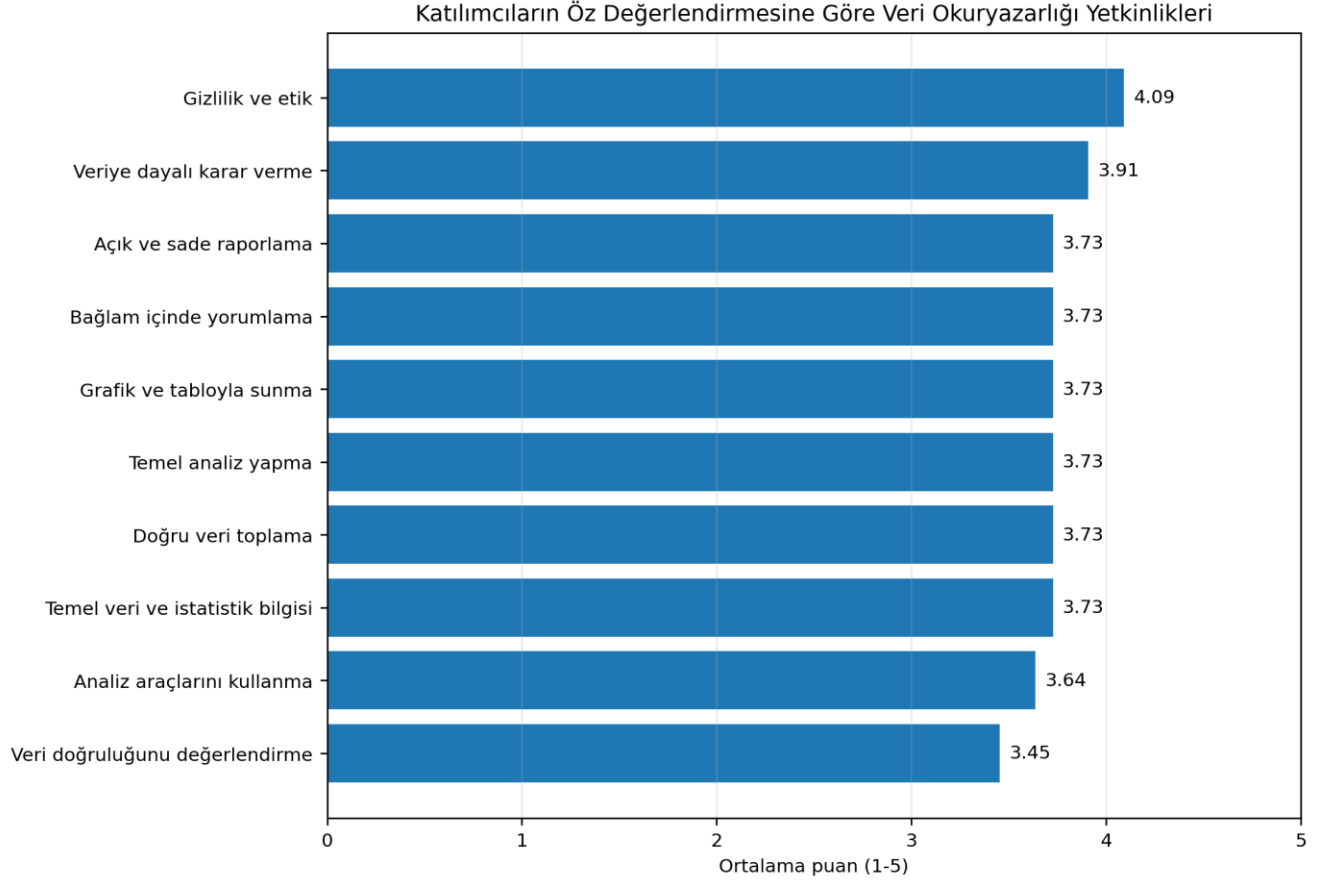
45-54 yaş	2	18.2
Kadın	7	63.6
Erkek	4	36.4
20 yıl ve üzeri kurum deneyimi	9	81.8

Katılımcı grubu büyük ölçüde uzun mesleki deneyime sahip kişilerden oluşmaktadır. Bu durum yanıtların uygulama deneyimine dayanması bakımından güçlü; yaş ve deneyim dağılımının dar olması bakımından ise sınırlayıcıdır.

Anahtar Bulgular

- Bireysel veri okuryazarlığı algısı yüksektir: 10 yetkinlik maddesinin genel ortalaması 3.75/5'tir.
- En güçlü bireysel alan gizlilik ve etik veri kullanımıdır (4.09/5).
- En düşük bireysel yetkinlik verinin doğruluğunu ve güvenilirliğini değerlendirmedir (3.45/5).
- Kurumsal eğitim açığı belirgindir: 7 katılımcı (%63.6) kurumunda veri okuryazarlığı eğitimi sağlanmadığını belirtmiştir; 4 katılımcı ise bilgisi olmadığını söylemiştir.
- Katılımcıların yalnızca 2'si (%18.2) resmî eğitim almıştır; en yaygın öğrenme yolu kendi kendine öğrenmedir.
- Kurumsal olgunlukta en görünür alan sistemler arası veri entegrasyonudur; en zayıf alanlar gösterge panoları/dashboard/raporlama, ileri analitik, personel eğitimi ve veriye dayalı iyileştirmedir.
- Veri odaklı karar süreçlerine aktif katıldığını belirten yalnızca 2 katılımcı vardır; 7 katılımcı hiç katılmadığını veya bilgi sahibi olmadığını bildirmiştir.

Bireysel Veri Okuryazarlığı Yetkinlikleri

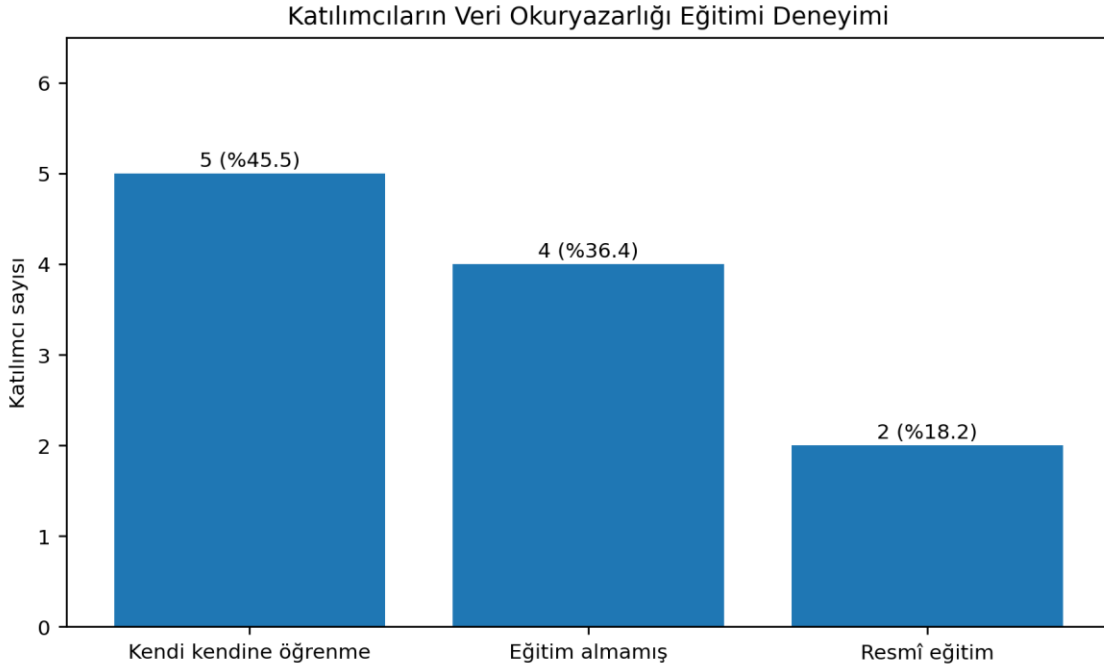


Şekil 1. Katılımcıların bireysel veri okuryazarlığı öz değerlendirme puanları (1-5).

Sıra	Yetkinlik alanı	Ortalama / 5
1	Gizlilik ve etik	4.09
2	Veriye dayalı karar verme	3.91
3	Temel veri ve istatistik bilgisi	3.73
4	Doğru veri toplama	3.73
5	Temel analiz yapma	3.73
6	Grafik ve tabloyla sunma	3.73
7	Bağlam içinde yorumlama	3.73
8	Açık ve sade raporlama	3.73
9	Analiz araçlarını kullanma	3.64
10	Veri doğruluğunu değerlendirme	3.45

Kritik yorum: Katılımcılar veriyi kullanma, analiz etme ve raporlama konusunda kendilerini yeterli görmektedir. Ancak en düşük puanın veri doğruluğunu ve güvenilirliğini değerlendirme alanında olması, “veriyi kullanabilme” ile “veriyi eleştirel biçimde doğrulayabilme” arasında bir gelişim ihtiyacına işaret etmektedir.

Eğitim ve Gelişim Gereksinimi

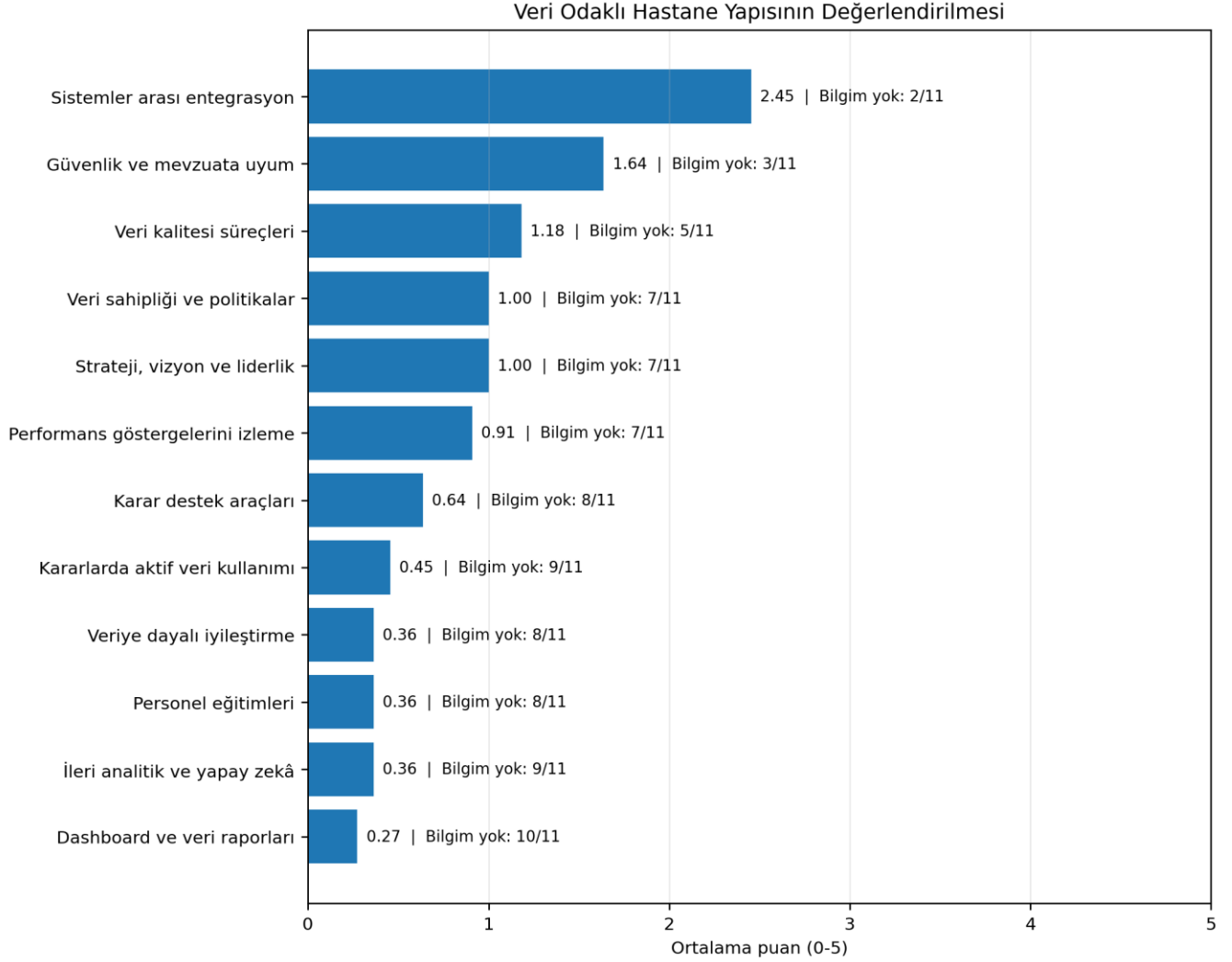


Şekil 2. Katılımcıların veri okuryazarlığı eğitimi deneyimi.

- Kendi kendine öğrenenler: 5 kişi (%45.5)
- Hiç eğitim almayanlar: 4 kişi (%36.4)
- Resmî eğitim alanlar: 2 kişi (%18.2)
- Öncelikli eğitim talepleri veri analizi ve veri görselleştirmedir (her biri 4 katılımcı).

Anahtar sonuç: Bireysel yetkinlik puanlarının yüksek olmasına karşın resmî eğitim oranı düşüktür. Becerilerin önemli bir bölümü kurumsal programlardan değil, kişisel çabadan kaynaklanmaktadır.

Veri Odaklı Hastane Yapısının Olgunluk Görünümü



Şekil 3. Kurumsal veri odaklılık boyutlarının ortalama puanları ve "Bilgim yok" yanıtları (0-5).

Sıra	Kurumsal boyut	Ort. / 5	Bilgim yok n (%)
1	Sistemler arası entegrasyon	2.45	2 (18.2)
2	Güvenlik ve mevzuata uyum	1.64	3 (27.3)
3	Veri kalitesi süreçleri	1.18	5 (45.5)
4	Strateji, vizyon ve liderlik	1.00	7 (63.6)
5	Veri sahipliği ve politikalar	1.00	7 (63.6)
6	Performans göstergelerini izleme	0.91	7 (63.6)
7	Karar destek araçları	0.64	8 (72.7)
8	Kararlarda aktif veri kullanımı	0.45	9 (81.8)

9	İleri analitik ve yapay zekâ	0.36	9 (81.8)
10	Personel eğitimleri	0.36	8 (72.7)
11	Veriye dayalı iyileştirme	0.36	8 (72.7)
12	Gösterge Panoları/ Dashboard ve veri raporları	0.27	10 (90.9)

Kritik yorum: Sistemler arası entegrasyon diğer boyutlardan daha yüksek görünse de 5 üzerinden 2.45 düzeyindedir. Gösterge Panoları/Dashboard ve veri raporları, ileri analitik, personel eğitimleri ve veriye dayalı iyileştirme ise çok düşük puan almıştır. Bu tablo, verinin sistemlerde bulunabildiğini; ancak karar, öğrenme ve iyileştirme döngüsüne yeterince dönüşmediğini göstermektedir.

Kurumsal Yetkinliklerin Genel Durumu

Yetkinlik	Ort. / 5	Bilgim yok	Değerlendirme
Elektronik kayıt sistemlerini kullanma	2.45	1/11	Görece güçlü
Temel istatistik kavramları	1.64	2/11	Gelişime açık
Raporlama araçları	1.64	3/11	Gelişime açık
Gizlilik ve güvenli paylaşım	1.64	2/11	Gelişime açık
Veriyi anlama ve analiz	1.55	3/11	Gelişime açık
Ekipler arası uyum	1.45	3/11	Gelişime açık
Kurumsal performans ölçütleri	1.18	4/11	Gelişime açık
Yeni teknolojilere açıklık	1.18	6/11	Gelişime açık
Klinik performans ölçütleri	1.09	4/11	Gelişime açık
Veriye dayalı karar verme	1.00	4/11	Gelişime açık
İyileştirme projelerine katılım	1.00	3/11	Gelişime açık
Makine öğrenmesi bilgisi	0.45	7/11	Kritik

Elektronik hasta kayıt sistemlerini etkin kullanma (2.45/5) kurumsal yetkinlikler içinde en yüksek puanı almıştır. Makine öğrenmesi ve algoritma bilgisi (0.45/5), veriye dayalı karar verme (1.00/5) ve iyileştirme projelerine katılım (1.00/5) ise en zayıf alanlardır. Yeni teknolojilere açıklık maddesinde 6 katılımcının “Bilgim yok” yanıtı vermesi, kurumun dijital gelişim kapasitesinin çalışanlara yeterince yansımadığını düşündürmektedir.

Dikkat Çeken Çelişkiler ve Yorum

- **Bireysel yetkinlik yüksek, kurumsal kapasite düşük:** Katılımcılar kendilerini ortalama 3.75/5 düzeyinde değerlendirirken, veri odaklı hastane boyutlarının çoğu 0-2 aralığında kalmıştır.
- **Etik farkındalık güçlü, kurumsal güvenlik görünürlüğü sınırlı:** Bireysel gizlilik ve etik puanı 4.09/5 iken kurumsal güvenlik ve mevzuata uyum puanı 1.64/5'tir.
- **Sistem kullanımı, analitik kullanımdan önde:** Elektronik kayıt sistemlerinin kullanımı görece güçlüdür; ancak gösterge panoları/dashboard, ileri analiz ve karar destek araçları oldukça zayıftır.
- **Deneyim yüksek, karar süreçlerine katılım düşük:** Katılımcıların %81.8'i kuruluşlarında 20 yıl ve üzeri deneyime sahip olmasına rağmen, yalnızca 2 kişi veri odaklı karar süreçlerine aktif katıldığını belirtmiştir.
- **Eğitim ihtiyacı hissediliyor, kurumsal eğitim mekanizması görünmüyor:** En çok talep edilen alanlar veri analizi ve görselleştirmedir; buna karşılık kurum içi eğitim sağlandığını bildiren katılımcı yoktur.

Önerilen Öncelikli Eylem Planı

Öncelik	Somut adım	Beklenen çıktı
1	Kurumsal veri okuryazarlığı programı	Temel, rol bazlı ve uygulamalı eğitim müfredatı
2	Veri kalitesi ve güvenilirlik eğitimi	Doğrulama, hata tespiti ve veri kalitesi göstergeleri
3	Veri yönetişimi görünürlüğü	Veri sahipliği, erişim, paylaşım ve sorumlulukların açıklanması
4	Analiz ve görselleştirme kapasitesi	Excel/Power BI/dashboard uygulamaları ve gerçek vaka çalışmaları
5	Karar destek kullanım senaryoları	Klinik, kalite ve yönetsel kararlar için pilot paneller
6	Veriye dayalı iyileştirme	PUKÖ temelli ölçülebilir iyileştirme projeleri
7	Yetkinlik ölçümü ve izleme	Başlangıç ölçümü, eğitim sonrası değerlendirme ve yıllık tekrar
8	İleri analitik yol haritası	Veri kalitesi sağlandıktan sonra YZ ve tahmin modeli pilotları

Sonuç

Bu küçük örneklemede ortaya çıkan tablo nettir: Katılımcılar veri okuryazarlığı konusunda güçlü bir bireysel yeterlik algısına sahiptir; ancak bu yeterlik kurumsal strateji, eğitim, analitik araçlar, karar desteği ve iyileştirme mekanizmalarıyla aynı ölçüde desteklenmemektedir. Kurumların önceliği yalnızca yeni teknoloji edinmek değil, bireysel bilgiyi kurumsal uygulamaya dönüştüren sistematik bir veri kültürü kurmak olmalıdır.

Anahtar sonuç: Veriyi kullanabilecek deneyimli insanlar vardır; fakat bu bireysel kapasiteyi ortak karara, kurumsal öğrenmeye ve sürekli iyileştirmeye dönüştüren yapı henüz yeterince görünür değildir.

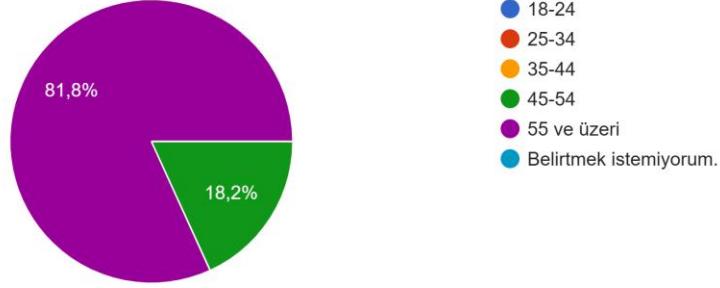
Yöntem Notu

Bireysel yetkinlik maddeleri 1-5 ölçeğinde ortalama puanlarla özetlenmiştir. Kurumsal maddelerde 0=Bilgi yok yanıtı puanlamaya dahil edilmiş ve ayrıca sayısal olarak raporlanmıştır. Bu nedenle kurumsal ortalamalar, gerçek uygulama düzeyi kadar katılımcıların kurumsal süreçler hakkındaki bilgi ve görünürlük düzeyini de yansıtır. Açık uçlu yanıtlar sınırlı sayıda olduğundan yalnızca destekleyici bağlam olarak değerlendirilmiştir.

Yanıtların Grafikleri

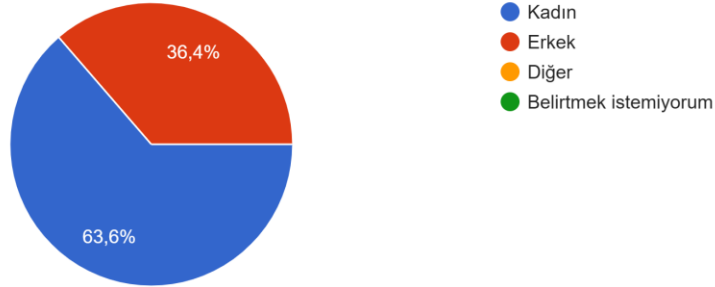
Yaşınız:

11 yanıt



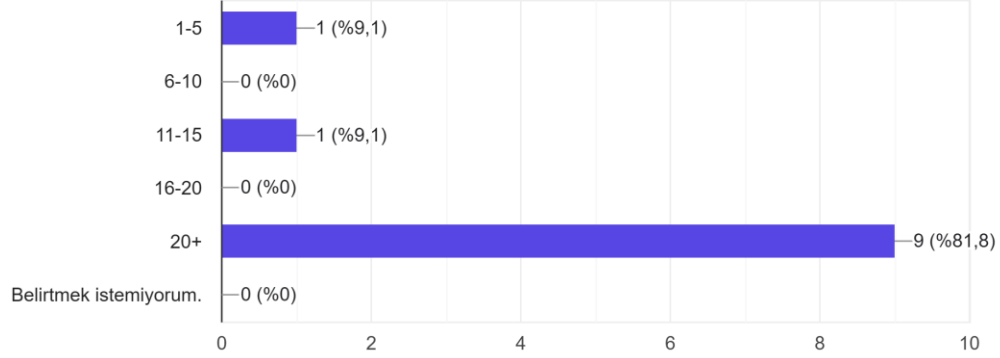
Cinsiyetiniz:

11 yanıt



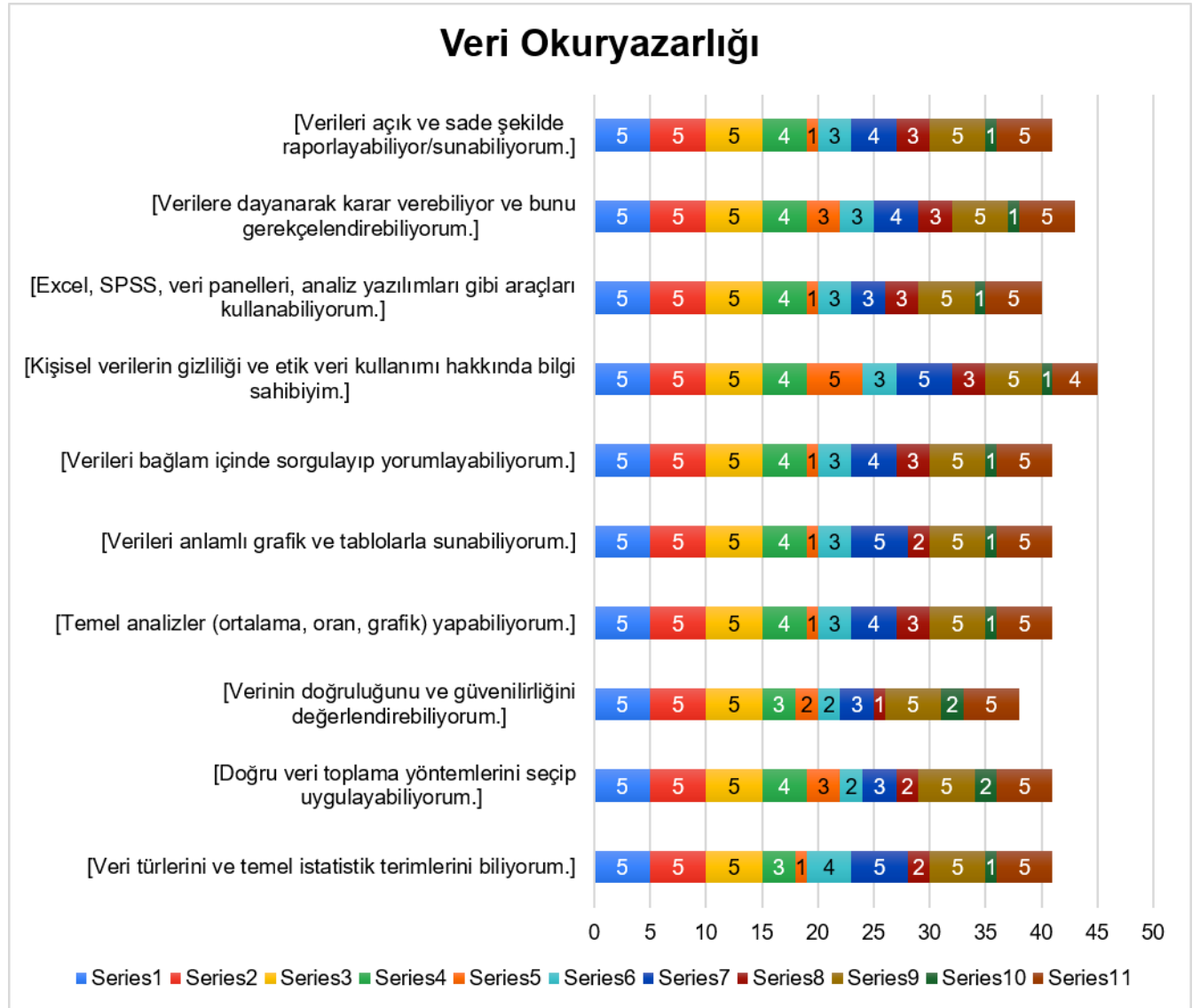
Kuruluşta kaç yıldır çalışıyorsunuz?

11 yanıt



Aşağıdaki yetkinlik alanlarını veri okuryazarlığı açısından kendi bilginiz ve becerileriniz doğrultusunda değerlendiriniz.

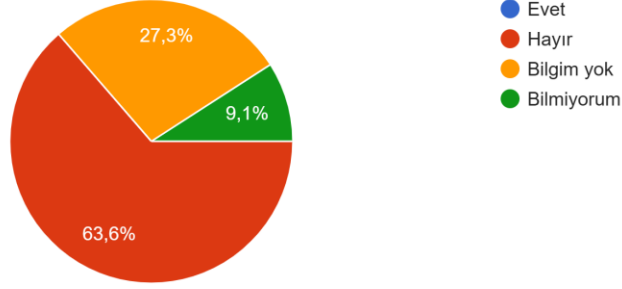
1 = Hiç katılmıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum



Series: Katılımcı

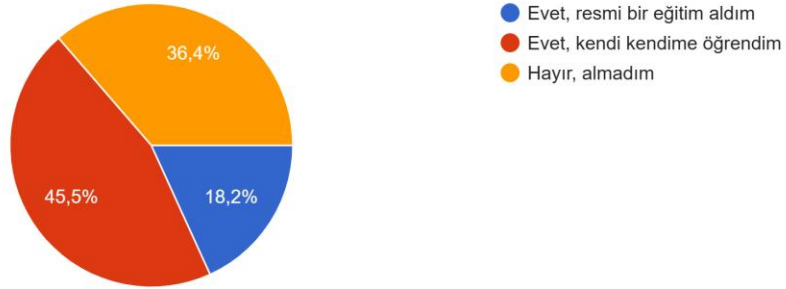
Kuruluşunuzda veri okuryazarlığı eğitim programı sağlanıyor mu?

11 yanıt



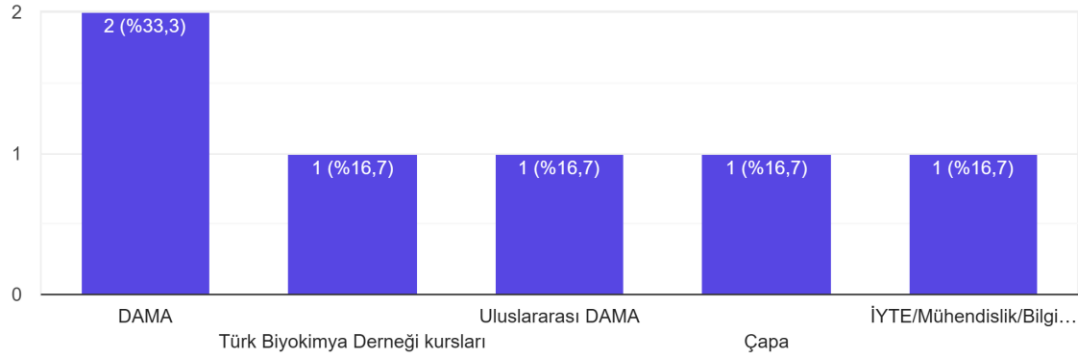
Veri okuryazarlığı eğitimi aldınız mı?

11 yanıt



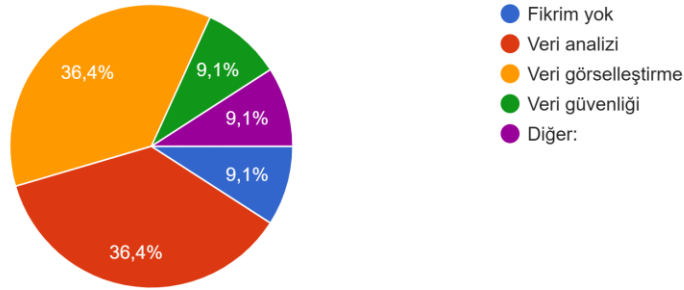
Veri okuryazarlığı eğitimi aldınız ise hangi kurum/kuruluş/program lütfen belirtiniz.

6 yanıt



Veri okuryazarlığı becerilerinizi geliştirmek için hangi alanlarda eğitim almak istersiniz? (Birden fazla seçenek seçebilirsiniz) Uygun olanların tümünü işaretleyin.

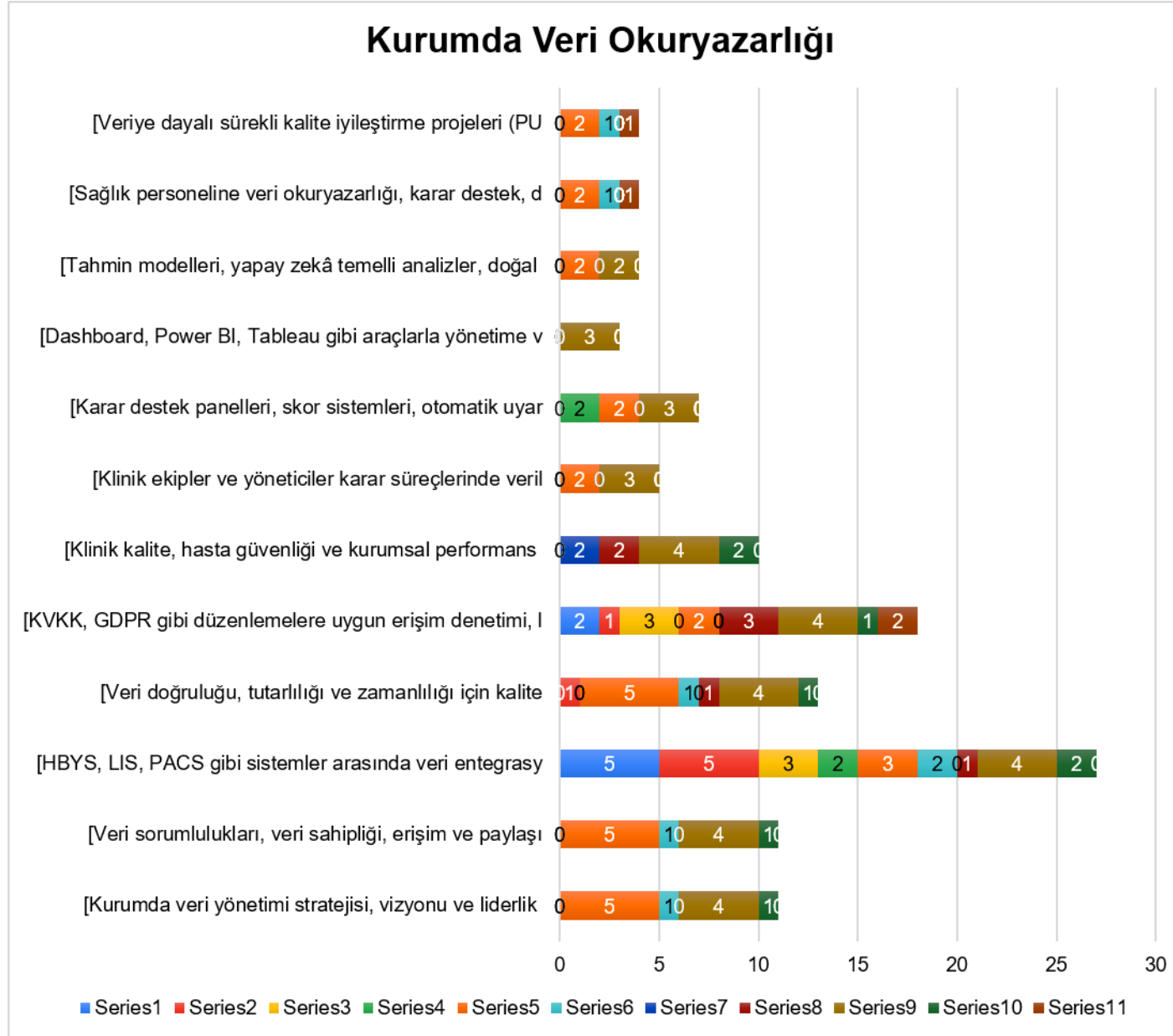
11 yanıt



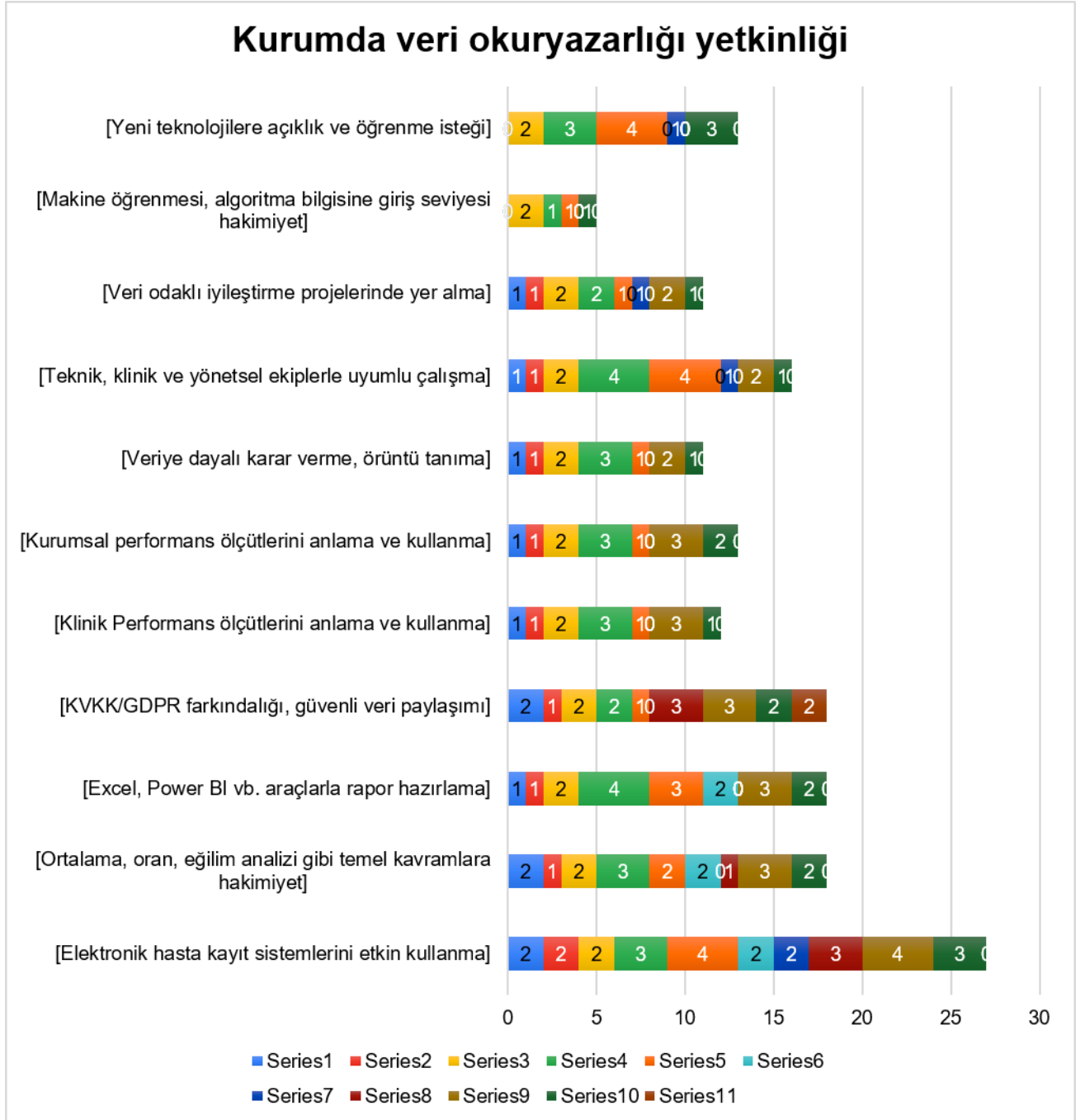
Veri odaklı hastane olma açısından kuruluşunuzun yapısını değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçeği:

0 = Bilgim yok, 1 = Hiç yok 2 = Başlangıç 3 = Temel düzey 4 = Gelişmiş 5 = Çok iyi / sistematik düzey



Listelenen yetkinlik alanlarının kuruluşunuzdaki genel durumunu değerlendiriniz. 0 = Bilgim yok, 1 = Hiç yok, 5 = Çok iyi derecede var.



Veri odaklı karar alma süreçlerine katılımınız ne düzeydedir? (Yalnız bir seçeneği işaretle.)

11 yanıt

